

Nr 72.

- Av herr **Dahl**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 35 § i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin m. m.

I proposition nr 23 har Kungl. Maj:t föreslagit sådana ändringar i förordningarna den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin samt av vin och öl, att vid krig eller omedelbar krigsfara eller då arbetslöshet eller nöd i större omfattning är rådande, förbud mot eller inskränkning i detaljhandel med nämnda drycker må kunna meddelas, även då dylik åtgärd ur ordningssynpunkt ej påkallas.

Den utsträckta befogenhet, som sålunda kräves för regeringsmakten, kan under vissa förutsättningar innebära ekonomisk tillintetgörelse för de näringsidkare, vilkas yrken det gäller. Förutsättningarna äro: en våldsam förbudsagitation, svaga myndigheter och en efterlåten regering.

Särskilt måste bryggerinäringens existens äventyras, såsom nog samt framgår av Svenska bryggareföreningens vid propositionen fogade yttrande och vidare på det kraftigaste bestyrkes av såväl socialstyrelsens som kontrollstyrelsens utlåtanden.

Tre medlemmar av sistnämnda styrelse ha avstyrkt försäljningsförbud för öl; och socialstyrelsen, som synes förutsätta, att staten bör utgiva ersättning för förlust, som vållats genom förbud, betonar, att ett förbud bör föregås av ett noggrant övervägande av dess ekonomiska konsekvenser.

Riktigare synes mig dock vara, att ett dylikt övervägande föregår eller åtminstone äger rum jämsides med lagstiftningen om förbudsinstitutet. Såvitt propositionen utmärker, har, oaktat det synnerligen kraftiga betonande, som såväl åtskilliga länsstyrelser som båda de i ärendet hörda

sakkunniga ämbetsverken givit åt industriens skadeståndsberättigande, ej någon uppmärksamhet ägnats denna sida av frågan.

De inskränknings, som av krigsanledning finnas nödiga, får givetvis varje näringsidkare underkasta sig. Men skall förbudsbefogenheten därutöver utsträckas, synes mig näringsidkarens rätt till skadestånd liksom grunderna därför samtidigt böra lagfästas.

Då emellertid de närmare bestämmelserna härutinnan kräva utredning och överbäggande, som lämpligen torde ske genom Kungl. Maj:ts föranstaltande, förmenar jag, att den kungl. propositionen i avvaktan på dylik utredning bör lämnas utan bifall.

Jag hemställer förty,

att ifrågavarande kungl. proposition nr 23 måtte av riksdagen avslås.

Stockholm den 24 februari 1915.

Adolf Dahl.